

Vragen en antwoorden studiedag

natuurvergunningen

1. Wat zijn de strafbepalingen in het natuurdecreet?

Artikel 58 van het decreet van 21/10/1997 zegt:

Met een gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar met een geldboete van zesentwintig frank tot één miljoen frank wordt gestraft of met één van deze straffen alleen:

- hij die de maatregelen of voorschriften vastgesteld in of ter uitvoering van artikel 8, 13, hoofdstuk IV en V van dit decreet overtreedt en/of deze overtredingen in stand houdt;
- hij die het toezicht op deze maatregelen of voorschriften verhindert of bemoeilijkt;
- hij die de overige maatregelen of voorschriften vastgesteld door of ter uitvoering van dit decreet overtreedt;
- hij die het toezicht op deze maatregelen of voorschriften van dit decreet of zijn uitvoering verhindert of bemoeilijkt

2. Wat doe je als je kappingen ziet gebeuren in een bos waar herten in staan?

- Je laat de nodige vaststellingen doen door bevoegde personen.
- Je laat de werken stilleleggen tot er duidelijkheid is over vergunningen.

3. Hoe kan je vaststellen in welk gebied je zit? Dit vooral in het kader van de interpretatie van de omzendbrief, bijlage 'code van goede natuurpraktijk'?

De beschrijvingen in de 'code voor goede natuurpraktijk' gaan over het beheer van vegetaties en kleine landschapselementen (KLE's), niet over bestemmingen op het gewestplan. De code laat dus niet toe vast te stellen in welk gebied je zit.

4. Is er een inventaris van KLE's bij ANB? Als een natuurwachter bijvoorbeeld een dubbele bomerij ziet kappen, dan zie je nog restanten. Maar bij andere KLE's of vegetaties weet je soms niet wat aanwezig was.

Er is geen inventaris.

Er zijn enkele hulpmiddeltjes op website <http://www.agiv.be> -> diensten -> Geo-Vlaanderen

- luchtfoto's
- biologische waarderingskaart (voor vegetaties en biotopen)

Sommige gemeenten hebben een inventaris laten opstellen door het PIH. Hierbij worden alle KLE's geïnventariseerd, die gelegen zijn buiten de bebouwde kom en buiten natuur- en bosgebieden.

5. Er wordt een vergunning verleend voor het kappen van bomen langs akkers die op de perceelsgrens staan. In de vergunning staat 'heraanplant' als voorwaarden. Moet je op 2 meter van de perceelsgrens herplanten?

Een knotwilg is geen hoogstam en mag dus dichter bij de perceelsgrens staan.

Andere bomen moeten, volgens het veldwetboek inderdaad op 2 m van de perceelsgrens komen.

6. Je merkt dat 2 eiken gekapt zijn in het midden van een veld (scheiding van 2 percelen). Luchtfoto's tonen aan dat er veel meer eiken stonden, maar deze zijn blijkbaar al eerder verwijderd. Er komt enkel een herstellvordering voor de 2 bomen, wat jammer is. Zijn er afspraken met de parketten hierover?
- De rechtbank bepaalt welk gevolg gegeven wordt aan een vaststelling van overtreding.
 - Er zijn afspraken met de parketten over type overtredingen die zeker niet mogen geseponneerd worden.
 - In de praktijk vraagt het parket vaak aan ANB een voorstel voor herstelmaatregel en neemt dit op in het vonnis.
 - De doelstelling van de op te richten cel handhaving is onder andere ook de parketten inlichten en sensibiliseren.
7. Volgens de code van goede natuurpraktijk is het normaal onderhoud van waterlopen niet vergunningsplichtig. Een kruidruiming kan volgens deze code echter pas vanaf 1 oktober, wat in de praktijk niet haalbaar is. In Nederland kan het al vanaf half augustus. Zijn er plannen om de code nog aan te passen?

Een aanpassing van de code is niet gepland.

De code is niet allesomvattend. Ze geeft een lijst van wat sowieso mag en van wat sowieso niet mag, maar er zijn nog tussenliggende situaties, waarvan dit er één is. Je kunt steeds contact opnemen met ANB om te zien het of het onder de zorgplicht valt of niet. Je kunt eventueel een natuurvergunning aanvragen en deze motiveren op basis van ervaring, zodat hiermee rekening kan gehouden worden bij het al dan niet verlenen van de vergunning. Deze procedure duurt echter enkele maanden.

8. Bij een stedenbouwkundige aanvraag voor het verwijderen van lineaire landschapselementen (bomenrijen, houtkanten) moet in een aantal gevallen een advies worden ingewonnen van ANB in het kader van het Natuurdecreet. Bij welke bestemmingen op het gewestplan is dit advies nodig? Geldt dit ook in bijvoorbeeld recreatiegebieden?

Indien voor een aanvraag zowel een stedenbouwkundige vergunning als een natuurvergunning vereist is, kan men best werken volgens de procedure van de stedenbouwkundige vergunning. Men kan dan gebruik maken van de uitzonderingsbepaling voorzien in het natuurdecreet: indien advies gevraagd werd aan ANB in het kader van een stedenbouwkundige vergunning, is er géén aparte natuurvergunning vereist. Indien geen advies gevraagd werd, is nog steeds een aparte natuurvergunning nodig.

Het advies is vereist in volgende gebieden

- de groengebieden
- de parkgebieden
- de buffergebieden
- de bosgebieden
- de valleigebieden
- de brongebieden
- de agrarische gebieden met ecologisch belang
- de agrarische gebieden met bijzondere waarde
- de natuurontwikkelingsgebieden
- de speciale beschermingszones (vogelrichtlijn, habitatrichtlijn, ramsar)
- de beschermde duingebieden
- de agrarische gebieden met landschappelijke waarde
- de agrarische gebieden

In recreatiegebied is er:

- een stedenbouwkundige vergunning nodig voor ontbossen of verwijderen van lineaire landschapselementen. Advies van ANB is hierin niet verplicht. De provinciale dienst stedenbouw

vraagt in deze gevallen wel steeds advies. ANB heeft tijdsgebrek en wenst niet al dergelijke dossiers op zijn bureau te krijgen. Ze adviseren enkel als het gaat om belangrijke natuurelementen.

- een meldingsplicht in het kader van het natuurdecreet.

**9. Volgens het Natuurdecreet kan een stilzwijgende vergunning niet.
Volgens het decreet ruimtelijke ordening kan een stilzwijgend advies wel.**

Een stilzwijgende vergunning bestaat inderdaad niet in het natuurdecreet. Stilzwijgend advies in de procedure van de stedenbouwkundige vergunning kan wel.

10. Hoe weet in welk gebied een terrein ligt waar een wijziging van KLE gebeurt?

- Je kunt in eerste instantie vragen aan de persoon of hij over een vergunning beschikt.
- Je kunt de website <http://www.agiv.be> -> diensten -> Geo-Vlaanderen raadplegen (met als nadeel dat de kaarten niet door iedereen leesbaar zijn en een ploeg ter plaatse niet kan wachten op antwoord -> best werken laten stilleggen tot het gecontroleerd is)

11. Wat indien een stedenbouwkundige aanvraag voor het verwijderen van lineaire landschapselementen (bomenrijen, houtkanten) zich in een VEN-gebied situeert?

De activiteit is verboden, tenzij

- een ontheffing is verleend

OF

- als bij de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning advies werd ingewonnen bij ANB, als dit advies positief was en als de eventuele opgelegde voorwaarden werden overgenomen in de stedenbouwkundige vergunning

12. Aanvragen tot het ontbossen van gronden vallen onder toepassing van de compensatieverplichtingen van het Bosdecreet. Hoe kan een milieudienst bepalen of op een bepaald perceel het Bosdecreet van toepassing is? Bijvoorbeeld in geval van spontane opslag van hout of bij kapvlakten? Wanneer is het Bosdecreet van toepassing?

Er zijn enkele indicatieve hulpmiddeltjes (<http://www.agiv.be> -> diensten -> Geo-Vlaanderen -> rubriek milieu -> boskartering en speelzones in bossen en natuurreservaten):

- Wat op de boskarteringskaart als bos staat aangegeven, valt onder het bosdecreet. Bosnippers kleiner dan 0.5 ha zijn niet op de kaarten ingetekend.
- Er zijn kaarten met speelzones in bos.
- Je kunt de biologische waarderingskaart bekijken.
- Een kapvlakte blijft bos zolang er geen vergunning voor ontbossing is gegeven.

Bij twijfel kan je contact opnemen met ANB. Een wachter komt de situatie dan ter plaatse beoordelen.

Bij betwisting is het de rechter die oordeelt.

13. Kan de gemeente via internet bepaalde kaarten raadplegen?

<http://www.agiv.be> -> diensten -> Geo-Vlaanderen

14. Wat is verboden in het VEN?

Dit kan je terugvinden in de brochure p 10 en 11. Het gaat om:

- bestrijdingsmiddelen gebruiken
- vegetatie, KLE's, méérjarige cultuurgewassen wijzigen tenzij voorzien in het bosbeheerplan
- reliëf bodem wijzigen

- activiteiten die het grondwaterpeil doen dalen (rechtstreeks of on-) of bestaande ont- en afwatering versterken zoals bijvoorbeeld
 - o ontwateren of inbuizen van bron- en kwelzones
 - o inbuizen van beken, rivieren, sloten, grachten en greppels
 - o aanleggen van overstorten
 - o een goed irrigeren
- structuur waterlopen wijzigen
- aanplanten van exoten (tenzij goedgekeurd beheersplan, cultuurgewassen op cultuurgrond, laanbeplanting populier, hoogstamboomgaarden, omwille van specifiek cultuurhistorische redenen...) (MB)
- afwijken criteria duurzaam bosbeheer (MB)
- scheuren permanent grasland (MB)

15. Wat is vergunningsplichtig in het VEN?

Er is geen mogelijkheid tot het bekomen van een vergunning in het VEN. Er is enkel een mogelijkheid tot ontheffing van het verbod (wat een andere procedure is).

16. Een spoorlijn wordt aan beide zijden omgeven door VEN-gebied. De NMBS gebruikt pesticiden op het spoor en een klepelmaaier op de kanten. Uiteraard heeft dit zijn effect op het VEN gebied. Hoe hiermee omgaan?

Het gaat hier om een activiteit buiten het VEN die invloed kan hebben in VEN.

Art 26 bis van het natuurdecreet zegt 'De overheid mag geen toestemming of vergunning verlenen voor een activiteit die onvermijdbare en onherstelbare schade aan de natuur in het VEN kan veroorzaken'. Advies van ANB is aangewezen. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor bemaling naast VEN voor aanleg parking.

17. In VEN worden 2 graslanden samengevoegd tot 1 grasland en er wordt een schuilhok geplaatst. Kan dit zomaar?

Als voor het omzetten van 2 graslanden naar 1 grasland bijvoorbeeld een tussenliggende houtkant of bomenrij moet verdwijnen, of er moet een sloot gedempt worden, is dit een vegetatiewijziging. Binnen het VEN is hiervoor een ontheffing nodig.

Als je 1 grasland splitst in 2 (door bijvoorbeeld plaatsen van een draad) is niets nodig. Als het echter om historisch permanent grasland gaat dat geploegd en heringezaaid wordt, is weer wel een ontheffing nodig.

Voor het schuilhok moet een stedenbouwkundige vergunning aangevraagd worden. ANB zal hierin adviseren. Als begrazing kan volgens ANB, zal ANB voorwaarden opleggen voor de grootte van het schuilhok op basis van de aanvaardbare graasdruk (bijvoorbeeld: een schuilhok kan, maar de grootte moet aangepast worden aan 2 dieren)

18. In VEN wordt een zandweg afgeschaafd en berijdbaar gehouden. Tijdens het afschaven worden de bermen licht geraakt en worden doorsteken gemaakt naar de belendende grachten voor afwatering van de weg. Kan dit zomaar?

Het schaven van de weg is volgens een strikte interpretatie van de wetgeving een reliëfwijziging. Op het berijdbaar gedeelte kan men het echter onder 'normaal onderhoud' catalogeren en zijn er dus geen procedures te volgen. De bermen moeten zoveel mogelijk gespaard blijven!

Het maken van de doorsteken is een reliëfwijziging. Voor aanzienlijke reliëfwijzigingen – dit zijn wijzigingen met impact, dus de regelt 'minstens 0,5 m' is zeker niet overal toepasbaar – is een stedenbouwkundige vergunning nodig. Hierbij wordt advies gevraagd aan ANB.

Indien stedenbouw oordeelt dat geen stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is (en er dus ook geen advies aan ANB gevraagd wordt), is aanvraag van ontheffing nodig.

19. In woongebied worden 30 bomen gerooid om een perceel aantrekkelijker te maken voor verkoop. Welke vergunning(en) is (zijn) nodig?

Alleenstaand of bos?

Als het gaat over bomen in lijnverband of alleenstaande bomen: aangezien het om woongebied gaat, is er géén natuurvergunning nodig. De zorgplicht moet wel – zoals steeds – worden nageleefd.

Als het over bomen in bosverband gaat moet er bij ontbossing een stedenbouwkundige vergunning aangevraagd worden voor het ontbossen van het terrein. Er zal boscompensatie gevraagd worden.

Hoogstam of laagstam?

Als het gaat om hoogstammige bomen: er is steeds een stedenbouwkundige vergunning nodig.

Woonpark?

Als het gebied gelegen is in een woonpark: Op grote percelen in woonparken mag maximum 250 m² bebouwd worden en mag daarnaast maximum 10 % van het perceel gerooid worden om als open ruimte te fungeren. De andere bomen moeten blijven staan. Hiervoor is een stedenbouwkundige vergunning vereist.

20. Als een gebied ontbost wordt, wordt compensatie gevraagd in het kader van het bosdecreet. Als in het bos ook waardevolle vegetatie aanwezig is, is dan ook een natuurvergunning noodzakelijk?

Voor het ontbossen is steeds een stedenbouwkundige vergunning nodig.

Als bij de ontbossing de waardevolle vegetatie verdwijnt, moet in de procedure van de stedenbouwkundige vergunning advies van ANB gevraagd worden.

Als de waardevolle vegetatie behouden blijft (bijvoorbeeld heide onder dennen) is geen advies vereist.

21. Binnen welke termijn wordt een ontheffingsaanvraag behandeld?

ANB heeft 30 dagen om het dossier te controleren op volledigheid en ontvankelijkheid.

Als de ontheffing kan verleend worden door de provinciale dienst van ANB, heeft ANB 60 dagen om het dossier te behandelen.

Als de ontheffing moet verleend worden door de minister, is er 75 dagen tijd om het dossier te behandelen.

Wat als de termijnen niet gehaald worden? Geldt dit als stilzwijgende ontheffing?

Voorlopig geen antwoord op deze vraag – centrale diensten ANB zoeken het uit.

22. In agrarisch gebied worden bomen aangeplant. Is hier een vergunning voor nodig? Welke bomen kunnen aangeplant worden? Enkel inheemse?

Het veldwetboek regelt de aanplant van bomen in gebieden die in landbouwgebruik zijn (het gaat hier dus niet om de bestemming op het gewestplan maar wel om het eigenlijke gebruik van de gronden). Je kan om het even welke bomen aanplanten en moet hierbij 6 meter van de perceelsranden blijven. Je moet hiervoor wel steeds een vergunning aanvragen aan het college van burgemeester en schepenen (veldwetboek artikel 35), met beroepsmogelijkheid bij bestendige deputatie.

Een mogelijkheid om deze procedure te omzeilen: kerstbomen aanplanten. Dit wordt beschouwd als landbouwactiviteit zolang de bomen kleiner zijn dan 4 m. Je 'vergeet' de bomen te verkopen, en hebt ineens bos zonder procedures en vergunningen...

In beschermd landschap moet je nagaan of bebossing is toegestaan. Je moet advies vragen aan de dienst Onroerend Erfgoed (onderdeel van dienst Ruimtelijke Ordening Antwerpen). Indien er een beheerplan voor het geklasseerd landschap bestaat en de bebossing kadert hierin, is deze bebossing vergund voor onroerend erfgoed

Als het om grote oppervlakken (meer dan 10 ha) gaat, geldt ook de MER-plicht.

Je hebt voor bebossen in ieder geval geen stedenbouwkundige vergunning nodig.

Eventueel kan ook een natuurvergunning noodzakelijk zijn, als op het perceel vb kleine landschapselementen staan en deze moeten verwijderd worden. Of als het gaat om de wijziging van vegetaties in ecologisch waardevol gebied. Als het agrarisch gebied ook in het VEN ligt, valt het wijzigen van de vegetatie onder de procedure van 'ontheffing'.

Als je voor de bebossing subsidie wil bekomen in het kader van het bosdecreet, is advies ook nodig:

- van de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling: dit advies dient enkel aangevraagd te worden door privé-personen voor een bebossing in agrarisch gebied, vallei of brongebied. ANB zorgt voor deze adviesaanvraag.
- van ANB: dit advies dient enkel aangevraagd te worden door privé-personen voor een bebossing in natuurgebied, natuurgebied met wetenschappelijke waarde, valleigebied, brongebied, agrarisch gebied met ecologisch belang, agrarisch gebied met bijzondere waarde, natuurontwikkelingsgebied, VENgebied, vogelrichtlijngebied, habitatrichtlijngebied, Ramsargebied (voor zover géén natuurvergunning werd aangevraagd).

23. Heb je een vergunning nodig om een oever te herstellen met levende wilgentenen?

Dit is afhankelijk van het type oever.

Als het gaat om herstellen van een bestaande oeverbeschoeiing met wilgen: dit valt onder normaal onderhoud en er is geen natuurvergunning nodig als voldaan wordt aan de zorgplicht.

Als het gaat om een oever zonder beschoeiing en er wordt er een beschoeiing aangelegd is een natuurvergunning nodig.

24. In landbouwgebied werden een 40 jaar geleden (= vóór het bosdecreet) populieren aangeplant. Het doel was om deze te verlopen als ze kaprijp waren. Is er een vergunning nodig om het terrein terug in gebruik te nemen als weiland? Geldt deze aanplant als 'landbouwteelt'?

Eerst moet een ontheffing van de minister bekomen worden op het ontbossingsverbod.

Vervolgens is een stedenbouwkundige vergunning (met compensatie) nodig, waarbij advies van ANB verplicht is.

Wat als de populieren echt ver uit elkaar staan? Is het dan een bos?

De toestand wordt best steeds ter plekke bekeken door een wachter van ANB.

In grote lijnen:

- Als de populieren ver uit elkaar staan, maar er is een onderbegroeiing; een neven- en onderetage van bomen en struiken, blijft het bos en is ontheffing nodig.
- Als er onder de ver uit elkaar staande populieren gras (weiland) staat, én de plantafstand bedraagt méér dan 12 op 12 meter gaat het niet meer over bos. In dat geval gaat het over een weiland met bomen. Voor het ontbossen is dan een stedenbouwkundige vergunning nodig.

25. In agrarisch gebied plant een landbouwer een houtkant of haag. Enkele jaren koopt hij het naastliggend perceel en wil hij de houtkant verplaatsen. Is hier een vergunning voor nodig?

Ja, hij moet een natuurvergunning aanvragen, het gaat om het wijzigen van een klein landschapselement.

26. Vallen waterlopen 4^{de} categorie onder het natuurdecreet?

Ja, het natuurdecreet maakt geen onderscheid in de categorie van de waterloop.

27. Het is frustrerend dat voor het kappen van bomen de aanvraag soms in 10 exemplaren moet ingediend worden en men soms 6 maanden moet wachten op antwoord.

Een stedenbouwkundige vergunning moet in 4 exemplaren ingediend worden. De termijn duurt 75 dagen, eventueel te verlengen met 30 dagen als openbaar onderzoek of advies nodig is.

Een natuurvergunning moet in 3 exemplaren ingediend worden bij de gemeente/deputatie. Eerst is er een periode van 14 dagen om het dossier volledig en ontvankelijk te verklaren; daarna moet binnen de 3 maanden beslist worden.

Voor een ontheffing op de verbodsbepalingen in VEN wordt gevraagd het dossier in 2 exemplaren in te dienen bij de provinciale dienst van ANB. Er is een periode van 30 dagen om volledig en ontvankelijk te verklaren; daarna wordt aan de aanvrager binnen de 60 dagen (behandeling door provinciale dienst) of 75 dagen (behandeling door minister) de beslissing bekend gemaakt.

Een aanvraag tot kapmachtiging wordt in 1 exemplaar ingediend bij ANB en indien volledig wordt er binnen de 60 dagen beslist.

28. Op een agrarisch perceel in beschermd landschap (Brechtse Heide) is het volgens het mestdecreet verboden te bemesten. Een landbouwer legt er mestzakken. Kan dat zomaar?

Er is een stedenbouwkundige vergunning nodig waarbij advies wordt gevraagd aan de dienst onroerend erfgoed (volgens het landschapsdecreet). Dit advies is bindend voor zover er voorwaarden worden opgelegd of het advies negatief is. Wellicht wordt een weigering afgeleverd, waartegen beroep mogelijk is in de zin van 'heroverweging van het advies'. Misschien kan het dan wel.

Er is een milieuvergunning nodig.

Wat als de mestzak er al ligt? Is regularisatie mogelijk?

De procedure voor een stedenbouwkundige regularisatie is dezelfde als deze voor een vergunningsaanvraag.

29. Een alleenstaande hoogstammige boom staat op minder dan 2 m van de perceelsgrens. De vrederechter oordeelde dat deze moet gerooid worden. Is er nog een vergunning vereist?

Navraag bij de parketten leert dat in dergelijke gevallen niet moet gewacht worden op een vergunning en het bevel van de vrederechter zo snel mogelijk moet uitgevoerd worden.

De parketten zullen zeker niet vervolgen omdat een overtreding wordt gemaakt op een andere wetgeving (namelijk noodzaak tot kapvergunning).

30. Over de beslissingsleutel: de meeste gemeenten hebben een kapreglement. Valt dit in de sleutel onder stedenbouwkundige vergunning?

Ja, dit staat ook beschreven op p 20 van de brochure.

31. Een noodkapping (bijvoorbeeld na een storm) kan toegestaan worden door de burgemeester. Wat is de procedure? Is de bestemming belangrijk?

Er is mogelijk een spanningsveld tussen de nieuwe gemeentewet (burgemeester staat in voor veiligheid) en de wet stedenbouw. Volgende vuistregels kunnen gehanteerd worden:

- voor bomen met gebreken (niet acuut gevaarlijk) in woongebied: het CBS kan een stedenbouwkundige vergunning verlenen op een termijn van ongeveer 2 weken
- voor bomen met gebreken (niet acuut gevaarlijk) in andere gebieden: het CBS moet wachten op adviezen (onder andere van ANB)
- voor bomen die onmiddellijk gevaar opleveren na storm (bijvoorbeeld overhellend naar de weg, in elektriciteitspalen, en dergelijke): de brandweer kan de bomen direct omdoen op bevel van de burgemeester. Ook een firma kan dit in opdracht van de burgemeester.
- voor bomen die gevaar opleveren na storm (direct gevaar, sneller voorkomend dan de termijn voorzien in de normale vergunningsprocedure): er is een machtiging nodig van ANB, deze komt in de plaats van een stedenbouwkundige vergunning.

32. Een boseigenaar krijgt de melding dat een aantal van zijn bomen hellen naar de weg. Wat is de procedure?

Volgens het bosdecreet kan een kapping om veiligheidsredenen. Deze moet schriftelijk gemeld en gemotiveerd worden naar ANB binnen 24 uur na aanvang van de kapping. Binnen 6 maanden moet aan ANB een herstelvoorstel worden overgemaakt ter beoordeling.

33. Volgens een goedgekeurd bosbeheerplan is het gebruik van bestrijdingsmiddelen in een (in VEN gelegen) bos mogelijk. Volgens het natuurdecreet kan het gebruik van bestrijdingsmiddelen in VEN niet. Hoe ga je hiermee om?

Voorlopig is er geen antwoord op deze vraag – de centrale diensten van ANB zoeken het uit.

34. In een slecht beheerd bos staan 20 à 30 % dode bomen naast woningen. Hoe kan de eigenaar aangemaand worden tot onderhoud?

Dit kan enkel via de vrede rechter, op basis van burgerlijk wetboek art 1382 en art 544.